

**UNIVERZITA KARLOVA
CHARLES UNIVERSITY**

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY
FACULTY OF ARTS CHARLES UNIVERSITY

OSIDLOVÁNÍ ŠUMAVY PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

THE POST-1945 SETTLEMENT PROCESSES IN THE AREA OF THE ŠUMAVA
MOUNTAINS

**AUTOREFERÁT DISERTAČNÍ PRÁCE
AUTHOR'S ABSTRACT**

AUTOR AUTHOR	Mgr. Iva Košatková v. r.
PROGRAM PROGRAM	Historické vědy Historical Sciences
OBOR DISCIPLINE	Etnologie Ethnology
VEDOUCÍ PRÁCE SUPERVISOR	doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.
KONZULTANT CONSULTANT	PhDr. Jiří Woitsch, PhD.
ROK YEAR	2023

1. Vymezení otázek

Téma poválečného dosidlování pohraničí implikuje řadu otázek. Mezi obecné otázky patří dopady a zvláštnosti politiky osidlování v prostředí Šumavy, odraz v charakteru dosídlení a v preferencích z řad různých skupin dosídlenců. Následně i jejich strategie obživy v závislosti na místních klimatických podmínkách a rázu tradičního i novodobého hospodářského využívání krajiny.

Bližší pozornost je věnována vnitropolitickému charakteru sociálního a hospodářského systému tehdejšího státního zřízení [Spurný 2012, Veselý 1986, Veselý 1986a] prezentovaný soustavou nově založených institucí (Osídlovací úřad, Ústřední komise pro vnitřní osídlení, Fond národní obnovy) a opatřeními v ohledu na přístupy ke skupinám novoosídlenců. V užším měřítku je sledována jejich další adaptace v novém prostředí, společenské přijetí, profesní zařazení, osobní život, vzdělávací soustava, životní styl jednotlivých etnik s postupnou modifikací rituálů, jazykové otázky.

S touto problematikou souvisí také podchycení hlavních asimilačních a společenských mechanismů se zpětnou reakcí dosídlenců např. v zastoupení v místních zájmových i politických organizacích, spolkové činnosti, etnické a příbuzenské pospolitosti v širších skupinách dosídlenců, jejich vlivu a postupné modifikaci.

V pohraničí [Bartoš 2003; Uherek–Valášková: 2006, 54], docházelo během první poválečné dekadě ke změnám ve strukturách osídlení a to zejména v nejbližším sousedství státní hranice a v důsledku posouvajícího se hraničního pásma do vnitrozemí. Příkladem následných změn mohou být lokality Zhůří u Horské Kvildy, Knížecí Pláně s Bučinou, Volary i národnostní proměna bývalého okresního města Vimperk. Metodicky se jedná o průřez velikostně i povahově odlišných sídelních jednotek. Kladenými otázkami by měla být pokryta souvztažnost mezi bývalým charakterem osídlení, poválečným osudem se zohledněním na počet obyvatel.

Srovnání předválečného stavu osídlení, jeho hustoty a charakteru zástavby se způsobem využitím okolních obhospodařovaných pozemků a lesních ploch v krajině s postupujícími změnami poválečné doby jsou vypovídající sami o sobě. Zásadními zlomy v charakteru osídlení jsou důsledky odsunu německy mluvícího obyvatelstva, demolice objektů [Kovařík 2009] a uzavírání hraničního pásma. Ke srovnání jsou k dispozici zejména fotografické materiály (poválečné letecké snímkování [el. zdroj Kontaminace–Geoportal], dobové pohlednice z předválečného i poválečného období [el. zdroj Seidl,

datáze autorky z Heimatsstuben a sudetoněmeckých periodik aj. lit.]), demografie a statistika.

V podrobnějším měřítku si kladu otázku po dílčích změnách na konkrétních usedlostech v intencích příslušných etnik. Mezi vybrané příklady zánikového horizontu patří lokality Tafelhütte u Vimperka, samoty u Zlaté Studny, Šeravy a Arnošky. Úpravy a reorganizace osídlení jsou pak zachytitelné v obcích Nové Hutě, Šindlov, Nový Svět a Borová Lada.

Pro koncepci celkového dokreslení situace na Šumavě je směřována pozornost na hospodářskou politiku doosídleneckého území a její dopady na krajinný ráz a změny ve využívání. Důležité je zohlednit mechanismy správy oblasti a její podíl na přeměně krajinného rázu (kolektivizace půdního fondu, nové způsoby zemědělských postupů, velkochovy hospodářských zvířat apod.) [Hájek 1971; Feierabend 2007].

Z centralistického hlediska politického diskursu se definuje míra role politiky a ústředních státních orgánů na doosídlovací mechanismy a jejich následnou adaptaci v prostředí pohraničí zájmového území. V obecné rovině by měla být problematika zasazena také do rámce ekonomických souvislostí. Do poválečné obnovy se promítá vliv produkčního kapitalismus 50.–60. let 20. století s Keynesiánským modelem v západním prostoru mezinárodního finančního trhu oproti socialistickému modelu utvářejícího se tzv. "východního bloku". Dopady na vývojové makroekonomické tendence státní politiky doprovází i sinusoida Kondratěvových vln [Švihlíková 2010] nacházející se v poválečných letech ve své fázi oživení třetí dlouhé vlny. Tyto ekonomické vlivy měly také dopady na preferenci a hospodářský vývoj v pohraničí s důsledky pro obnovu a rozvoj průmyslu (sklářství, textilní výroba, dřevozpracující průmysl, sirkárny a další tradiční i nové druhy provozů) a tím i skladbu a subsistenční strategie novoosídlenců. K tématu směřuje z politického i právního hlediska uplatnění dekretů se zábořím nepřátelského majetku i otázka vyrovnání poválečných reparací Německa.

2. Cíle práce

Cílem práce bylo za pomoci metody orální historie zachytit výpovědi starousedlíků a přímých účastníků dosídlovacích procesů po roce 1945 na území Šumavy. Získané údaje jsou tak využity i pro dokumentaci, analýzu a částečnou interpretaci proměny

osídlení v pohraničí před a po druhé světové válce.

Obecně motivující je pro danou oblast zájmu a vymezení tématu dizertace výjimečnost historického pozadí poválečných událostí, dynamika vývoje společnosti po technologické i ideologické stránce nastolujícího se státního diskurzu. Mezi další motivy k tématu dizertace patří i morální aspekty a rétorika doby plynoucí z pohnutých událostí druhé světové války a celkový právní státní rámec [Mečl–Viček 1967] při odsunu německy mluvícího obyvatelstva z pohraničí [Staněk 1991; Hofmann–Heiβig–Kittel 2010]. Tyto závažné dějinné aspekty se promítají i do změny charakteru a využívání krajiny v pohraničí. Dopady jsou metodicky zakomponovány pro hlubší pochopení komplexity "krajinné etnoarcheologie" [Cameron 1991].

Práce se souborem rozhovorů s narátory zachycuje svědectví o lokální historii a nabízí tak kusý odraz z výpovědí přímých aktérů. Po metodické stránce práce je přínosem vytvoření paradigmatického spektra retrospektivních náhledů na minulost za pomoci nově položených otázek. Tyto otázky vyvěrají z analyzované mikrohistorické situace a specifika vybraného území. Vedlejší efektivitou terénního sběru je rozšíření povědomí na sledovaném území o "fenoménu" novoosídlenectví, které přineslo svůj podíl k výjimečnosti historie pohraničí v poválečné době, které nese svým způsobem dodnes.

3. Přínosy práce

Přínosem je zejména načrtnuté možnosti interdisciplinárního přesahu metody orální historie do možností rekonstrukce proměny kulturní krajiny s etnologií a klasickými archeologickými postupy. Postmedievální i recentní archeologie tak může využít možnosti výzkumné metody zavedené "Oral History" k rekonstruování jednotlivých sídel i kulturně sociálního konstruktů lokalit, regionu, jejich neopakovatelných specifíků. Vzniká tak mezní, kombinatorní metoda "Oral Archaeology", jejíž možnosti řešení logicky propojuje zastoupené historické disciplíny v efektivní a nedestruktivní nástroj i antropologického výzkumu.

V přístupu k této problematice se jedná jen o částečně inovativní metodologii, která v obecné rovině upozorňuje na problematiku související jen s možnostmi rekonstrukcí historie. Rozvíjení teoreticko-metodologických postupů by měl být přední úkol interdisciplinární spolupráce zejména příbuzných oborů. Využití navrhovaného aktivního

přístupu k historii může být později aplikováno v obdobných tématech historických disciplín nebo může přispět k modelové inspiraci pro další vědní postupy s možnostmi mezioborové prezentace.

Vedle teoreticko-metodologického přínosu ke zkoumané problematice jsou jistě zásadní také výsledky a interpretace terénního výzkumu (oral history, nedestruktivní archeologická prospekce) z vybraného území, samotný archivní výzkum, lokální a soukromé zdroje.

4. Prezentace výsledků

Výsledky jsou prezentovány formou odborné práce s odkazem na uložení digitálních nahrávek a výpisů s příp. doprovodným fotografickým či audiovizuálním tematickým profilem, které se k narátorům obsahově vážou. Součástí je také audiovizuální komponovaný videodokument zachycující ve výpovědi pamětnice proměnu sídel a krajiny v pohraničním regionu před a po druhé světové válce.

Digitalizované úplné přepisy v paměťové instituci usnadní samotné vyhledávání klíčových výrazů a termínů v jednotlivých rozhovorech. Přístupnou formou k prezentování problematiky může být také audiovizuální dokument s "portréty" jednotlivých narací včetně zachycení vzhledu míst v současnosti. Geografický pohled na území mohou doplnit historické pohlednice zmiňovaných lokalit [databáze fotografií in Košatková, 2013] včetně současného stavu prostoru bývalého pohraničí z dostupného jak historického tak i současného leteckého snímkování.

Předpokládá se i prezentace na konferenci s pozdější publikací předneseného referátu ve sborníku (druh výsledku "D"), jednotlivé přednášky pro neobornou veřejnost v regionu nebo i výstava v Městském muzeu ve Volyni. Pro Městské muzeum ve Volyni jsem již vypracovala v rámci závěrečné práce ve Škole muzejní propedeutiky pod Asociací muzeí a galerií České republiky libreto výstavy: *Osídlení Šumavy po roce 1945* [Košatková 2014].

5. Data z terénního výzkumu

Terénní část je majoritním podkladem pro práci. Intenzivní část výjezdů za narátory by byla uskutečněna především v prvních dvou letech řešení dizertační práce. Výjezdy probíhaly průběžně během roku, soustředěně pak v termínech festivit různých národnostních skupin v regionu (zejména společné česko-německé vzpomínkové mše a setkání při příležitostech vysvěcení opravených církevních památek etc.).

Svým původem jsem dlouhodobě osobně zainteresována v dané oblasti výzkumu – je mým domovem. Provedla jsem zde účelový průzkum, který zahrnoval rozhovory s narátory týkající se problematiky poválečné destrukce osídlení ve vztahu s postmedievální archeologií. Tento průzkum byl prezentován na konferenci České asociace orální historie (COHA) a publikován roku 2011 ve sborníku konference [Košťatková, 2011]. Konkrétně tak bylo navázáno na získané kontakty z předcházejících aktivit v regionu. Předešlé zkušenosti sběru byly nápomocny k získání dalších vrstvy kontaktů. Uskutečněné rozhovory v letech 2009 a 2010 s narátory profilovaly obsahovou strukturu dizertace.

V rámci přípravy dizertační práce byl v její terénní části proveden nejprve parciální výzkum za pomoci oral history, z něhož vyplývaly určité aspekty pro další použití této metody. Aspekty naznačovaly některé informační limity, úroveň vypovídající kvality a tématická rozhraní aplikované oral history. Na několika příkladech je tak na tyto aspekty poukázáno s jejich významem pro postupy výzkumu, validaci dat.

6. Závěry terénního výzkumu

Bylo uskutečněno 21 rozhovorů s narátory a dva vícehodinové videozáznamy v bývalých obcích. Nad některými tématy z výpovědí narátorů – starousedlíků i novoosídlených vyplývá záměrná nekonkrétnost nebo zdrženlivost v odpovědích na kladené otázky, při popisu poválečných událostí. Kontroverzními jsou především poválečné roky těsně po odsunu většiny obyvatel německé národnosti z pohraničí. Samotná kontroverznost tématu nevyplývá z daného politického rozhodnutí na základě vydaného dekretu ze dne 25. 10. 1945¹, ale ve své lokálnosti spočívá v konkrétních majetkových poměrech nových vlastníků nemovitostí po odsunutých obyvatelích.

---

¹ 108/1945 Sb. Dekret presidenta republiky ze dne 25. října 1945 o konfiskaci nepřátelského majetku a Fonděch národní obnovy. (on-line ÚZ).

Vymezené území terénního výzkumu je tak dodnes "místem činu" – mezi sousedy narátorů, kteří sem přišli z vnitrozemí republiky, reemigrovali nebo byli agitováni ze zahraničí, mezi těmi, co zde zůstali. Proto je téma ještě propojené s dneškem skrze další generaci a není dost dobře možné uveřejňovat všechny detaily. I odpovědi byly stran narátorů veskrze vágní, obecné a ikdyž narátoři věděli, kdo z vesnice tehdy co udělal, přivlastnil si, tak tyto informace nesdělují.

Na ty, co přijeli do pohraničí jen rabovat do opuštěných chalup na majetku, nikdo raději nevzpomíná. Po vyrabování v mnohých případech doprovázené zcela zbytečným rozbíjením a ničením zanechaného vybavení domácností s nabytou kořistí neznámí "zlatokopové" odjeli.

V pohraničí mohli zůstat vedle českých starousedlíků některé smíšené rodiny nebo obyvatelé s rakouskou národností, kteří své odsunuté sousedy znali, a k jejich majetku zachovávali vesměs respekt. Museli zajistit svá hospodářství a také netušili, co nastane. Je to doba, kdy se posuzovala míra kolaborace². V důsledku odsunu vedlo do několika let k dobrovolnému opouštění oblasti ty, kteří již ve vyliďněných obcích nechtěli žít. Lokální historie tak bude postrádat to, co dál přetrvává jako určité "tabu". Poválečné rabování zůstává bez postihu a beze "svědků". Ti kteří jej zažili, na tuto kapitolu neradi vzpomínají, nemají k tomu co říct. Tento negativní efekt doprovázející vysídlení obyvatel německé národnosti je ve výzkumu oral history z naznačených důvodů komplikovaným a těžko přístupným tématem. V obecnější rovině jsou obdobným problémem první vlny novoosídlenců, kteří ve zdejším regionu nevydrželi a hromadně ho opouštěli. Výzkum za pomoci oral history o poválečných událostech v regionu je ve svém základním výběru generálně selektivní tím, že jsou rozhovory vedeny s obyvateli, kteří v pohraničí byli starousedlíky nebo se zde byli ochotni usadit.

Další problematický aspekt výzkumu poválečného pohraničí, zaměřeného zejména na sídelní proměnu oblasti, vyplývá z možností evidence plošných demolicí sídel. Demolice byly vesměs prováděné vojenskými rotami a v republikovém měřítku zejména firmou Zemstav³. Jelikož demolice probíhaly v uzavírajícím se nebo již uzavřeném prostoru – zakázaném pásmu, absentují dostupná svědectví těchto akcí. U samot a vzdálenějších objektů od obcí, které nebyly organizovaně demolovány, neexistují většinou žádné fotografie nebo svědectví. Popis mizení těchto objektů lze postihnout jen

---

² Dekret 108/1945 Sb., § 1, odst. 1.

³ Souhrnně k tématu Kovařík, D. 2009.

v obecné rovině. Tyto okolnosti jsou cennými vstupními daty pro rekonstrukci procesu archeologizace zánikového horizontu sídel.⁴ Při vzniku zakázaného pásma se příkře zužuje spektrum očitých svědků zde prováděných demolic a postupné sukcese krajiny. Dále mají do hraničního pásma vedle Pohraniční stráže přístup jen prověřeni, zcela neškodní nebo spolehliví lidé, což je další omezující faktor terénního výzkumu v pohraničí.

Paradoxně je s tímto aspektem spojena osobnost narátora, který poskytl informace o pustnutí krajiny a objektů v pásmu "Z". Je jím bývalý politický vězeň z Jáchymova, odsouzený za převádění přes hranice. Narátor mohl do zakázaného pásma, protože byl po odsunu obecný nedostatek pracovních sil ve všech odvětvích. Zaměstnán byl jako pomocná síla při státním statku k zajištění dobytka po Němcích a následně k obhospodařování rozsáhlých luk, pastvin.

Další příběh může přidat do základní kategorizace novoosídlenců skupinu sudetských Němců, kteří ať už z jakéhokoliv důvodu nemuseli do odsunu, nebo byly prozatímně ve svých oborech nezastupitelní, kteří ale byli vysídleni ze svých domovů a později přerozděleni ze sběrných táborů (v tomto případě z tábora v Českém Krumlově) na dosídlení povětšinou jiných pohraničních oblastí. Jedná se o skupinu bývalých autochtonních obyvatel pohraničí Šumavy, které bylo přesídleno do jiné části pohraničí, tak jako v případě narátorky, Němky, která zde s částí rodiny stále zůstává. Z domovské Šumavy byli jako rodina přesunuti do vysídlené oblasti Krušných Hor. Tyto mikrohistorické aspekty mohou v lokální historii korigovat zobecňující teze.

Nezastupitelnost výzkumu oral history je opodstatněna v zachycení událostí, které dotvářely tehdejší atmosféru, podněcující další opatření a rozhodnutí se svými následky. Tyto následky jako události mohou být posléze postihnuty i v archivních dokumentech. K tomuto aspektu může být příkladem výpověď narátorky pocházející ze smíšené rodiny, která popisovala česko-německé vztahy za války ve Vimperku (Winterberg). Ze strany nacionálně vyhraněných obyvatel německé národnosti byly vedeny provokace ve stupňujícím se rozsahu i účasti proti menšinovému židovskému a českému obyvatelstvu. Zevrubně popsala hlavní aktéry, jejich pohnutky a zázemí těchto provokačních skupin. To jsou momenty ze života města, o kterých jsou jen sporé zmínky

---

⁴ Výzkumem zaniklých vsí v pohraničí po r. 1945 se zabývá Katedra archeologie ZČU v Plzni. Blíže k problematice Košatková, I. Využití orální historie pro rekonstrukci zaniklého osídlení. Nástroj pro postmedievální archeologii. In: Morávková, N. a kol. *Sborník z odborné konference v Nečtiněch 17. – 18. 3. 2011*. Plzeň: viaCentrum s r. o. pro SOHI při KHI FPE ZČU Plzeň, 2011, str. 82–96.

v dochovaných dokumentech nebo nejsou vůbec zaznamenány. Narátorka popsala soužití Čechů a Němců ve městě, notoriety jednotlivců i stolních společností. Vykreslila všeobecnou náladu i stoupající napětí mezi občany města během válečných let.

Nepostradatelné pro pochopení změny tehdejší situace jsou také popisy každodennosti a neúředního režimu na nové, protektorátní hranici, např. taktiky pašování jídla z vesnic na okupovaném českém území do "posledního" města třetí říše přes protektorátní hranici. Informace tohoto druhu, které neulpí v síti dochovaných dokumentů nebo archivního materiálu osobní či úřední povahy, jsou hodnotnou výpovědí, svědeckým svědectvím doby. Aspektem této nejstarší vrstvy svědectví je důležitá v podtextu specifická situace, čas, který uplynul od vyhraněného údobí války s jeho aktéry. Těmito okolnostmi svědectví narátorky již nezasahuje přímým vlivem do současnosti a je tak zcela otevřeně komunikováno.

Zajímavý aspekt výzkumu nabízí výpovědi narátorů, kteří v době poválečného odsunu byli v dětském věku. Předkládají tak viděné události z jiné perspektivy. Podávají svědectví o soužití i animozitách mezi českou a německou mládeží za války, do které dospělí neměli přímý vhled. Výpovědi tak obohacují spektrum obvyklostí i nepsaných pravidel v místní kolektivní identitě.

Neopomenutelnou vrstvou ztráty, kterou pohraničí "trpí", je jistě přetržení kontinuálního přejímání pomístní toponomastiky a zánik lokálně diferencovaného šumavského dialektu němčiny. Oral history je pro sféru dokumentace lokálního dialektu ideálním nástrojem. Stejně tak umožňuje zachytit okolnosti vztahující se k určitým místům.

Při výzkumu za pomoci oral history se metodicky nejedná jen o samotnou paměť a s ní spjaté problémy (selektivnost apod.). Především se jedná o proměnný stav postavení narátora jako občana státu, obyvatele komunity, svědka jednotlivých událostí. Vzpomínání tak není zcela jednoduše otevřeným oknem do tehdejší reality. Vypovídající hodnota terénního výzkumu v místech konfliktních témat by tak měla být ve svých závěrech validována v širších souvislostech autopsie svědků.

Abychom předali adekvátní výpověď o minulosti a své přítomnosti, měli bychom s pamětí a vzpomínáním nakládat obezřetně jako se zbraní, nástrojem, který nám dovoluje reflektovat minulost vytvářející odstup od tenzí každodennosti. Memorabilie hranice ve světle dějin a ve stínu paměti by měla dosvědčovat a vypovídat o proměnách vnímání jako svébytný dokument doby.

Pohraničí až do dnešní doby stále vrhá svůj stín, který ani s ubývajícími pamětníky

a posledními ruinami bývalých stavení zcela nezmizí. Zůstanou zde mezery, které se budou těžko vyplňovat. V pohraničí je více než kde jinde přetrvávající tlak otázek po válečných i poválečných událostech.

Neměli bychom ztratit touhu po naplnění v poznání historie kraje, který bez ní neudrží kontinuitu paměti, která přidává každému místu na jeho smysluplné hodnotě. Pohraničí – a bývalá hranice tak stále vymezuje svoji působnost i v současnosti, kam dopadá její "stín historie".

LITERATURA

Bartoš, J. K pojmu a pojetí pohraničí v ČSR 1918–1938. Území a národnostní principy a problémy. In: *České národní aktivity v pohraničních oblastech první Československé republiky*. Olomouc: 2003, str. 13–33.

Cameron, C. M. Structure Abandonment in Villages. In: M. Schiffer (ed.), *Archaeological Method and Theory 3*, Tucson, 1991, str. 155–194.

Feierabend, L. *Zemědělské družstevnictví v Československu do roku 1952*. Volary, Stehlík: 2007.

Hájek, F. red. *Vývoj socializace zemědělství na Klatovsku*. S. I., Západočeské nakladatelství: 1971.

Hofmann, R. J. – Heißig, K – Kittel, M. eds. *Odsun – die Vertreibung der Sudetendeutschen: Dokumentation zu Ursachen, Planung und Realisierung einer "ethnischen Säuberung" in der Mitte Europas 1848/49–1945/46. Band 2. Von der Errichtung des "Protektorats Böhmen und Mähren" im März 1939 bis zum offiziellen Abschluß der Vertreibung Ende 1946. = Vyhnání sudetských Němců: dokumentace o příčinách, plánování a realizaci "etnické čistky" ve středu Evropy 1848/49–1945/46. Svazek 2*. München: Sudetendeutsches Archiv, 2010.

Košatková, I. Využití orální historie pro rekonstrukci zaniklého osídlení. Nástroj pro postmedievální archeologii. In: Morávková, N. a kol. *Sborník z odborné konference v Nečtiněch 17.–18. 3. 2011*. Plzeň: viaCentrum s r. o. pro SOHI při KHI FPE ZČU Plzeň, 2011, str. 82–96. ISBN 978-80-904384-9-1.

Vydavatel: Vydavatelství České sklářské společnosti, s r. o., Středová 1767/17, 415 01 Teplice

Košatková, I. *Fotodokumentace sídelní kultury a pomístní názvy z archivů odsunutých obyvatel německé národnosti ze Šumavy (Vimperk–Strážný, okr. Prachatice)*. Odborná studie. Česko-německá komise historiků a Česko-německý fond budoucnosti, Praha: 2013. Uloženo na Ministerstvu zahraničních věcí ČR.

Košatková, I. *Osídlení Šumavy po roce 1945*. Libreto výstavy. Škola muzejní propedeutiky. Asociace muzeí a galerií České republiky. XII. běh, školní rok 2013/2014.

Kovařík, D. *Demoliční akce v českém pohraničí v letech 1945–1960*. Disertační práce. Masarykova univerzita. Filosofická fakulta. Historický ústav. Brno, 2009.

Mečl, J. – Vlček, E. *Soubor dokumentů ke studiu dějin státu a práva ČSSR. Část 1. – (1938–1948)*. Učební texty vysokých škol. FP UK v Praze. Praha, SNP: 1967.

Spurný, M. *Nejsou jako my. Česká společnost a menšiny v pohraničí (1945–1960)*. Praha: Antikomplex, 2012.

Staněk, T. *Odsun Němců z Československa*. 1. vydání. Praha: Academia, 1991.

Švihlíková, I. *Globalizace a krize – souvislosti a scénáře*. 1. vydání. Všeň, Grimmus: 2010.

Uherek, Z. – Valášková, N. Novoosídleňské pohraničí. In: Uherek, Z. ed. *Kultura – společnost – tradice II. Soubor statí z etnologie, folkloristiky a sociokulturní antropologie*. 1. vydání. Praha: EÚ AV ČR, 2006, str. 53–97.

Veselý, Z. red. *Sborník dokumentů a materiálů ke studiu nejnovějších dějin Československa. I. (1945–1948)*. 1. svazek. FF UK v Praze. SPN Praha: 1986.

Veselý, Z. red. *Sborník dokumentů a materiálů ke studiu nejnovějších dějin Československa. I. (1945–1948)*. 2. svazek. FF UK v Praze. SPN Praha: 1986a.

Elektronické zdroje

Kontaminace. MO ČR 2009. Cenia.cz (on-line), cit. 31. 3. 2013

<http://kontaminace.cenia.cz/> v pozdější alternaci

Národní Geoportál INSPIRE. cit. 21. 3. 2023 <http://www.geoportal.gov.cz/>,

Ateliér Seidl. *Museum fotoateliér Seidl*. 2008–2013. (on-line), cit. 23. 9. 2013

http://www.seidel.cz/docs/cz/seidel_home.xml.

Bibliografie

KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Košatková, I. *Nedestruktivní průzkum reliktních skláren 14.–18. století na Vimpersku*. Plzeň: Západočeská univerzita. Fakulta filozofická. Katedra archeologie. 2008. 49 str., 58 str. příloh.

Vedoucí bakalářské práce PhDr. František Frýda.

Košatková, I. *Nedestruktivní průzkum cest v oblasti Vimperk–Strážný*. Plzeň: Západočeská univerzita. Fakulta filozofická. Katedra archeologie. 2008. 66 str., 11 str. příloh.

Vedoucí diplomové práce Mgr. Karel Nováček, Ph.D.

ZAHRANIČNÍ STUDIJNÍ STÁŽ

Za podpory badatelského stipendia Česko-německé komise historiků a Česko-německého fondu budoucnosti. Freistaat Bayern (München, Passau, Niederbayern): 13.8.–7.11. 2013. Výstup: Odborná studie: Fotodokumentace sídelní kultury a pomístní názvy z archivů odsunutých obyvatel německé národnosti ze Šumavy (Vimperk–Strážný, okr. Prachatice). 2013: str. 1–39. Uloženo na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.

ODBORNÉ TEXTY

Košatková I. *Výzkumy v Čechách 2007*. Praha: Archeologický ústav AV ČR, 2011, DVD. (18 rekognoskovaných lokalit s pozitivním nálezem).

Pozn.: pův. Bulletin Záchraného oddělení, tzv. BZO.

Košatková, I. Využití orální historie pro rekonstrukci zaniklého osídlení. Nástroj pro postmedievální archeologii. In: Morávková, N. a kol. *Sborník z odborné konference v Nečtinách 17.–18. 3. 2011*. Plzeň: viaCentrum s r. o. pro SOHI při KHI FPE ZČU Plzeň, 2011, str. 82–96. ISBN 978-80-904384-9-1.

Vydavatel: Vydavatelství České sklářské společnosti, s r. o., Středová 1767/17, 415 01 Teplice.

Košatková, I. Plán šumavské sklárny Kubova huť z roku 1729. *Sklář a keramik. Odborný časopis pro průmysl skla, keramiky a bižuterii*. Roč. 62, č. 3–4. 2012, str. 71–77, 79. ISSN 0037-637X.

Vydavatel: viaCentrum, Ztracená 34, 772 00 Olomouc

Košatková, I. *Fotodokumentace sídelní kultury a pomístní názvy z archivů odsunutých obyvatel německé národnosti ze Šumavy (Vimperk–Strážný, okr. Prachatice)*. Odborná studie. Výstup z badatelského stipendia Česko-německé komise historiků a Česko-

německého fondu budoucnosti. 2013, str. 1–35. Uloženo na Ministerstvu zahraničních věcí v Praze.

Košatková, I. Nedestruktivní průzkum cest v oblasti Vimperk–Strážný a modelace v Idrisi 32. *Staré stezky. Sborník příspěvků z konference o výzkumu starých komunikací. Prachatice 9.–11. 6. 2010. Zlatá stezka. Supplementum 1.* Prachatické muzeum: Prachatice, 2015. Str. 149–159.

Košatková, I. Toponyma a osídlení Šumavy z pohledu archeologie. In: *Sborník z germanistické konference "Němčina bez hranic=Deutsch ohne Grenzen". Gesellschaftswissenschaften.* Brno: Tribun EU, 2015. Jaklová, A.–FERENCE, A. E. (eds.), 2015, str. 283–296. ISBN 978-80-263-0931-4.

POPULIRIZACE

Košatková, I. Kameny od cesty, aneb co si nepřineseme to nemáme? *Vimperské noviny.* 2006, roč. 3, č. 2, str. 12.

Košatková, I. Krajina mrtvých a živých. Pohled archeologie. *Galerie Na shledanou: hřbitov Malsička, Volyně,* Strakonice: 2014, roč. 3., str. 38.

Košatková, I. *Osídlení Šumavy po roce 1945.* Libreto výstavy. Závěrečná práce. Škola muzejní propedeutiky. Asociace muzeí a galerií České republiky. 2014, str. 1–11.

SPOLUPRÁCE

John, J. a kol. *Eneolitická výšinná lokalita Vlkov–Babiny (okr. Plzeň-jih).* Plzeň: Katedra archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni – Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích, 2009.
(Kresebná dokumentace str. 49–100).

Křivánek, R. Archeogeofyzikální průzkumy Archeologického ústavu v Praze v jižních Čechách v letech 2007–2009. *Archeologické výzkumy v jižních Čechách.* 2010, č. 23, str. 261–271.
(Výsledky geofyzikálního měření na lokalitě Huťský Dvůr ad.).

John, J. Výšinné lokality středního eneolitu v Západních Čechách. In: *Opomíjená archeologie. Sv. 1.* Plzeň: Katedra archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, 2010.
(Kresebná dokumentace str. 66–67, 79, 94–96, 98, 102, 108–109, 114, 118).

John, J.–Pavelka, J. Imunologická analýza rezidua na vnitřní straně eneolitické nádoby z lokality Otmíče – Otmíčská hora (okr. Beroun) In: *Opomíjená archeologie 2007–2008.* Plzeň: Katedra archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, 2010. Str. 156–159.

(Kresebná dokumentace str. 157).

John, J.–Stolz, D.–Sůvová, Z. Výšinná lokalita na Otmíčské hoře (k. ú. Otmíče, okr. Beroun) – příspěvek k rozsahu oikumeny chamské kultury. In: *Opomíjená archeologie 2007–2008*. Plzeň: Katedra archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, 2010. Str. 64–76.

(Kresebná dokumentace str. 67–68).

RECENZE

Bouzek, J. *Pravěk českých zemí v evropském kontextu*. 1. vydání. Praha: Triton, 2005. 168 s. ISBN 80-7254-685-6. *A2 – kulturní týdeník*. 2006, č. 14, str. 28. ISSN 1801-4542.

Durdík, T. *Hrad Džbán*. 1. vydání. Vlastivědná knihovnička Společnosti přátel starožitností, sv. 18. Praha: Unicornis, 2011. 111 str., 83 obr. ISBN 80-86204-25-3. *Zprávy památkové péče*. 2012, roč. 72, č. 5, str. 400.

Durdík, T. *Hrady na Malši*. 1. vydání. Vlastivědná knihovnička Společnosti přátel starožitností, sv. 15. Praha: Unicornis, 2008. 174 str., 126 obr. ISBN 978-80-86204-19-2. *Zprávy památkové péče*. 2013, roč. 73, č. 4, str. 357.

Košatková, I. Ohlédnutí za publikací Hrady na Malši. *Zprávy památkové péče*. 2013, roč. 73, č. 4, str. 357.

REFERÁTY

Plenární zasedání 4. 3. 2006, Jihočeská pobočka České archeologické společnosti (ČAS). Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.

Referát: *Povrchová prospekce zaniklých raně novověkých industriálních děl na Šumavě.*

Plenární zasedání 1. 3. 2008, Jihočeská pobočka České archeologické společnosti (ČAS). Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.

Referát: *Informace o nedestruktivních průzkumech zaniklých skláren na Vimpersku.*

Prachatické muzeum. Staré stezky. Mezinárodní konference o výzkumu starých komunikací.

Prachatice 9.–11. 6. 2010.

Referát: *Cestní síť Vimperk–Strážný. Průzkum a modelace ideálního průběhu tras v Idrisi 32.*

Druhá vědecká konference Czech Oral History Association (COHA). Říká se ... aneb teoretické, metodologické a didaktické aspekty orální historie. Nečtiny 17.–18. 3. 2011.

Referát: *Využití orální historie pro rekonstrukci zaniklého osídlení. Nástroj pro posmedievální archeologii.*

Grenzraum und Migration im historischen Wandel (16.–21. Jhd.): "Westböhmen und Mitteldeutschland im europäischen Kontext". Greiz 29. 6.–1. 7. 2012.

Referát: *Änderungen in der Besiedlung des Böhmerwaldes vor und nach dem Zweiten Weltkrieg.*

Konference svazu germanistů, České Budějovice. "Němčina bez hranic=Deutsch ohne Grenzen", Sektion Gesellschaftswissenschaften 18. 9. 2014, České Budějovice.

Referát: Toponyma a osídlení Šumavy z pohledu archeologie.

Plenární zasedání Jihočeské pobočky České archeologické společnosti. Husitské muzeum v Táboře, 25. 3. 2023.

Referát: Terénní prospekce potašářských samot na Smrčině/Hochficht (Alte Alpenhütte a Neue Alpenhütte 1 250 m n. m. u Huťského Dvora/Hüttenhof v kat. Zvonkové/Glöckelberg.

PREZENTACE

Centrum Bavaria Bohemia (CeBB) Schönsee (BRD). Fórum „Věda bez hranic“. 14. 4. 2011.

Poster z referátu: *Nedestruktivní průzkum cest v oblasti Vimperk–Strážný. Přeshraniční perspektiva.*